

Hoogheemraadschap van
Delfland

aan de leden van de verenigde vergadering

ONS KENMERK
2420584

DATUM D&H VERGADERING
15-04-2025

ONDERWERP

Evaluatie Beleidskader Participatie 2024

Geachte leden,

Met deze brief willen we u graag informeren over de evaluatie van het Beleidskader Participatie. Het Beleidskader Participatie is opgesteld in het kader van de Omgevingswet. Bij de vaststelling, op 11 maart 2021, hebben we u toegezegd om de werking van het beleidskader jaarlijks te evalueren. Dit is de derde evaluatie die wij u toesturen. Sinds 1 januari 2024 is de wet in werking. Afgelopen jaar hebben we dus voor het eerst gewerkt met het participatiebeleid onder de omgevingswet. Dit betekent overigens niet dat het organiseren van of deelnemen aan een participatieproces voor Delfland nieuw is. Delfland deed dit vaak al, maar vanaf 1 januari 2024 is het in een aantal situaties ook verplicht.

Beleidskader Participatie

Participatie is één van de pijlers van de Omgevingswet. Participatie is niet nieuw, maar heeft onder de Omgevingswet een minder vrijblijvende rol. De omgevingswet verstaat onder participatie: het in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden in de voorbereiding van (ontwerp)besluiten die onder de regelgeving van de omgevingswet vallen.

De verantwoordelijkheid voor het toepassen van participatie ligt volgens de Omgevingswet meestal bij de overheid. Er worden door de Omgevingswet geen eisen gesteld aan *hoe* je aan participatie moet doen, wel zijn er waarborgen opgenomen *dat* je aan participatie moet doen. Participatie is wettelijk verplicht voor de kerninstrumenten van de Omgevingswet. Voor de waterschappen zijn dit het waterbeheerprogramma, de waterschapsverordening en het projectbesluit.

De vorm van participatie is echter vrij en de wet geeft dus ruimte voor maatwerk. Dit uitgangspunt vindt u ook terug in het Beleidskader Participatie. Overigens ziet Delfland de toepassing van het beleidskader voor participatie ruimer dan wettelijk verplicht is. In principe gaat het beleidskader over alle besluiten van Delfland die impact hebben op de fysieke leefomgeving.

In het Beleidskader Participatie wordt onderscheid gemaakt tussen drie rollen die Delfland inneemt als het gaat om participatie:

1. Initiatiefnemer. Delfland is de uitnodigende partij en organiseert participatie bij de eigen beleidsontwikkeling, projecten en initiatieven.
2. Bevoegd gezag voor een omgevingsvergunning voor wateractiviteiten. In dit geval is de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk voor het participatieproces en heeft Delfland enkel een stimulerende rol.
3. Participant in initiatieven van derden. Delfland in een participatieve rol bij een initiatief van niet-overheden.

Voor alle drie de rollen geldt dat Delfland duidelijk, transparant en betrouwbaar naar buiten toe treedt.

Evaluatie

Hieronder worden, per rol die Delfland inneemt als het gaat om participatie, de belangrijkste conclusies uit de evaluatie benoemd.

Delfland in de rol van initiatiefnemer

Om de taken als waterschap goed uit te voeren neemt Delfland besluiten die impact hebben op de fysieke leefomgeving. Delfland is in zulke gevallen initiatiefnemer en organiseert participatie. Voor het organiseren van een goed participatieproces is het volgens het Beleidskader Participatie van belang dat Delfland een expliciete afweging maakt van de participatieruimte voor belanghebbenden, daarbij duidelijk kan vertellen wat belanghebbenden kunnen verwachten van Delfland en hoe zij betrokken gaan worden in het te nemen (ontwerp) besluit.

Tezamen met het Beleidskader Participatie, is het Procesinstrument Participatie ontwikkeld. Dit document biedt praktische handvatten voor het ontwerpen en organiseren van een participatieproces. Doorlopend wordt het Beleidskader Participatie en het Procesinstrument onder de aandacht gebracht bij medewerkers van Delfland. Daarnaast is er een praktijkleerwerkplaats waar medewerkers naar toe kunnen voor een collegiaal advies over het organiseren van participatie binnen hun project, beleidstraject of visie. Zie het kader hiernaast.

Praktijkleerwerkplaats 2024
Wateroverlast Hoefpolder (gebiedsproces)
Nieuwe AWZI Vlaardingen (project)
Waterschapsverordening verharding (beleid)
Waterschapsverordening (beleid)
Broekpolder2040 (gebiedsproces)
Delflandse Dijk (beleid)
NEZ Vlaardingen (project)
Participatie bij Peilbesluiten
Grondwater (beleid)

We kunnen de volgende conclusies over het jaar 2024 formuleren over het betrekken van belanghebbenden wanneer Delfland initiatiefnemer is:

1. Bij projecten is het ontwerpen en organiseren van een participatieproces met belanghebbenden al geruime tijd een onderdeel van de werkwijze van Delfland. Het projectenbureau had het afgelopen jaar 60 lopende projecten, met daarbij een veelvoud van belanghebbenden die zijn betrokken in de voorbereiding en uitvoering van deze projecten. In het kader van deze projecten zijn vorig jaar 20 vergunningen Eigen Dienst aangevraagd. Er zijn door de omgeving geen bezwaren ingediend op deze vergunningen. Dit laat zien dat projecten van Delfland, over het algemeen, in goed overleg met de omgeving worden voorbereid.
2. Bij de abstractere beleids- en visietrajecten was het organiseren van een participatieproces met bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties geen expliciet onderdeel van de werkwijze. Andere bevoegde gezagen en terreinbeheerders werden over het algemeen wel betrokken in het proces. We zien dat er het afgelopen jaar, bij de afdelingen die verantwoordelijk zijn voor beleidstrajecten, het organiseren van participatie vanzelfsprekender wordt. Zo kwamen er bij de leerwerkplaats meer collega's langs met vragen over het organiseren van participatie bij het maken van nieuw beleid. We zien ook dat we hier soms nog zoekende zijn en moeten leren op welke wijze we belanghebbenden het beste kunnen betrekken in het besluitvormingsproces over nieuw beleid of een nieuwe visie. Zeker als het niveau van abstractie hoog is of het beleid over een groot aantal belanghebbenden gaat.

3. In het bestuursvoorstel is standaard een participatieparagraaf opgenomen. In 2024 zijn er tien bestuursvoorstellen in de VV of D&H behandeld waarbij participatie relevant is. De bestuursvoorstellen zijn zeer divers en gaan over beleid, visie, maar ook projecten en peilbesluiten. In de analyse van de voorstellen zien we dat, ten opzichte van vorig jaar, meer aandacht is voor het organiseren van participatie. We zien nog kansen om het maatschappelijk middenveld of bewoners de gelegenheid te geven om op eigen initiatief betrokkenheid te tonen bij nieuw te ontwikkelen beleid. Zo zijn projecten in voorbereiding of uitvoering makkelijk terug te vinden op de website van Delfland. Beleid dat wordt aangepast of nieuw op te stellen beleid is dat niet.

Het komend jaar blijven we aandacht vragen voor participatie bij het opstellen van beleid en visies. Het beleidskader biedt een toereikend procesinstrument, waarbij we nog verder kunnen leren over de toepassing van het instrument zoals de casus van een vergunningsplicht voor toename van verharding in de waterschapsverordening ons leert. We zullen de analyse in het kader van deze evaluatie met de relevante afdelingen delen, zodat zij bij volgende beleidstrajecten de bovenstaande leerpunten kunnen toepassen.

Delfland in de rol van bevoegd gezag bij vergunningverlening

Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning ligt de verantwoordelijkheid voor het organiseren van participatie bij de initiatiefnemer. In het omgevingsloket wordt de initiatiefnemer gevraagd of en zo ja op welke manier de omgeving is betrokken bij de voorbereiding van het initiatief en wat het resultaat daarvan is. Wanneer de initiatiefnemer aangeeft dat de omgeving niet is betrokken, is dat geen weigeringsgrond. Wel heeft Delfland in het Beleidskader Participatie de ambitie uitgesproken dat Delfland participatie wil stimuleren door in een vroeg stadium het belang ervan te benadrukken bij de initiatiefnemer. In de regel wijzen vergunningverleners de initiatiefnemer op de toegevoegde waarde van participatie. Daarnaast staat in de brief met de ontvangstbevestiging van de aanvraag, dat Delfland ervan uitgaat dat belanghebbenden zijn geïnformeerd.

Participatietafel 2024
Maaibeheer Delflandse Dijk
Kanoroute Maassluis
Valuta voor Veen/ Proefboerderij de Lely
Drijvende NEZ Bergingsvijver Pijnacker
Stichting Land Art Delft Wandelroute
Waterkwaliteit moestuinen Lommerrijck
Voedselbos Pijnacker-Noord
Rotterdam Stadspark West
Voedselbos Abtwoudse Bos Delft

In 2024 zijn 1611 vergunningaanvragen bij Delfland ingediend. Op de vraag in het loket of belanghebbenden zijn betrokken bij de aanvraag, beantwoordt ongeveer twee derde van de initiatiefnemers ontkennend (nee) en een derde bevestigend (ja). Het aantal initiatiefnemers dat zegt de omgeving niet betrokken te hebben, is deels te verklaren door de soort aanvragen die zij doen. Bij een deel van de aanvragen is het aannemelijk dat andere belangen niet worden geraakt door het initiatief.

We zullen de bovenstaande analyse delen met de relevante afdeling. We zullen samen met deze afdeling nagaan welke mogelijkheden Delfland heeft om te sturen op een grotere betrokkenheid van belanghebbenden in de initiatieven van anderen.

Delfland als participant in initiatieven van derden

In het Beleidskader Participatie is de ambitie uitgesproken dat Delfland open staat voor initiatieven van bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. De afweging om wel of niet deel te nemen aan een initiatief moet transparant zijn en willekeur moet worden voorkomen. Om de betrouwbaarheid en eenduidigheid in de afwegingen te vergroten heeft Delfland een ambtelijke participatietafel ingesteld. De participatietafel weegt verzoeken aan de hand van een afwegingskader. Het afwegingskader is te vinden in het Beleidskader Participatie. Het afgelopen jaar zijn tien initiatieven behandeld op de participatietafel. Zie het kader hiernaast.

We kunnen de volgende conclusies formuleren over de rol van Delfland als participant in initiatieven van derden en de participatietafel:

1. Uit een interne evaluatie blijkt dat de participatietafel medewerkers van Delfland helpt bij een meer eenduidige en integrale reactie richting initiatiefnemers. Daarnaast helpt de participatietafel, als centrale plek waar initiatieven worden besproken, om beter zicht te krijgen op thema's die buiten de muren van Delfland belangrijk zijn.
2. Nog niet alle medewerkers weten de participatietafel te vinden, als zij een verzoek krijgen om mee te werken aan een initiatief van derden.
3. Uit een evaluatie onder initiatiefnemers, die Delfland om een bijdrage of advies vragen, blijkt dat het contact met Delfland als betrokken en kundig wordt ervaren, mits er één aanspreekpunt is voor de initiatiefnemer. Wanneer dit niet het geval is, en er vanuit de organisatie niet één medewerker verantwoordelijk is, laten de initiatiefnemers weten de beantwoording van hun vragen als rommelig en onduidelijk te ervaren. Meestal ging dit om initiatieven, die in eerste instantie niet op de participatietafel waren besproken.

Bovenstaande benadrukt dat het belangrijk is om verzoeken aan Delfland, om bij te dragen aan een initiatief in de fysieke leefomgeving, op de participatietafel te bespreken. Dit betekent dat we ook komend jaar werken aan de bekendheid van de participatietafel binnen de organisatie. Dit blijft belangrijk door onder andere personele wisselingen.

Tot slot hebben we u vorig jaar toegezegd te onderzoeken op welke wijze we kunnen bijdragen aan verzoeken van initiatiefnemers. Zonder nadere subsidieregeling is het niet mogelijk om een financiële bijdrage te verlenen aan initiatieven van derden. Vanuit de participatietafel ondersteunen we initiatiefnemers met advies en begeleiding.

Algemene conclusie

Het Beleidskader Participatie biedt voldoende handvatten voor de organisatie om vorm te geven aan een zorgvuldig participatieproces in overeenstemming met de eisen in de Omgevingswet en de Delflandse ambities en kaders. Gezien de conclusies uit de evaluatie, ligt het op dit moment niet voor de hand om het beleidskader aan te passen. Tot slot, gezien het bovenstaande, is een vierjaarlijkse evaluatie afdoende (eens per collegeperiode).

Hoogachtend,
Dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland,
de secretaris, de dijkgraaf,

ir. P.C. Janssen

dr. P.H.W.M. Daverveldt